

ГазрыкIопIакIэр атIупщиgъ

Адыгейим и Лышхъэу Къумпыл Муратрэ ООО-у «Газпром межрегионгаз» зыфиорэм газыр алекэгъэхъэгъэнымкэ игенеральне пащэ игуадзэу Юрий Пахомовскэмрэ Джэдже районым километри 9,28-рэ зикIыхъэгъэ газрыкIуапIэр щитупшыгъэним епхыгъэ 1офтхабзэм тыгъусэ хэлжъагъэх.

Мы 1офтхабзэм джащ фэдэу хэлжъагъэх АО-у «Газпром газораспределение Майкоп» зыфиорэм игенеральне пащэ Игорь Сырчиниыр, Адыгэ Республикаем экономикэ хэхъоныгъэмкэ ыкчи сатыумкэ иминистрэу Шэуджэн Заур, мэкъу-мэцшымкэ министрэу Къуанэ Анзаур, культурэмкэ министрэу Аулъэ Юр, муниципальне образованиеу «Джэдже районым» иадминистрации иашэу Андрей Таранухиниыр. Урысые проектэу «Эстафета газа» зыфиорэм тэгээпсыхъагъэу газрыкIуапIэр атIупшыгъэ, Президентэу Владимир Путиним хэгъегум ипсэунIхэм газыр алекэгъэхъэгъэнымкэ пшээрлыгъэу къафишигъэхэм ар адештэ.

«ГазрыкIуапIэр зэртлигъэм къикIырэп Iофшэнир аш щитуухъгъэу. Джы газыр цыифхэм яунхэм артищэн фае, къэралыгъори хязыр ашкъя юпIыгъэу афэхъунэу. Партиеу «Единэ Россиям» игъю ыльзгъугъ ыпкъэ хэмийлэу чыгу Iаххэм ягъунапкъэхэм газыр

хэкэ, 2022-рэ ильесим ыклем нэс Адыгейим ипсэунI 207-мэ адэт унэ мин 16,8-м ехъумэ газыр икъоу алекэгъяшт. Пешшорыгъэхъэу къизэррадзажэмкэ, Джэдже районым ипсэунI 24-рэ, чыгу Iахь 1752-рэ аш къихиубытшт. Къоджэдэсхэм гушигъэ-

нахь зэтегъэпсыхъагъэ хъунхэм ежь цыифхэри чанэу къыхэлжэхэнхэу ар къяджагъ.

БэмышIеу къутырым щашыгъэ ФАП-р Адыгейим и Лышхъэ къиплъяхъагъ ыкчи вакцинациемкэ мобильнэ пункт аш къизэрещизэуахыштыр ариуагъ. Аш нэмькіеу программэу «Земский доктор» зыфиорэм къидыхэлтигъэу къутырым IофшишIенэу специалист агъэкошт.

Культурэм и Унэ гъэцэкIэхын Iофшэнхэр зэрэшыкIохэрээр зызэрагъяштэ нэуж Адыгэ Республикаем культуремкэ и Министерствэ пшээриль фашыгъ мы ильесим ыклем ехъулIеу Iофшэнхэр аухынхэу ыкчи ишнкIэгъэ оборудованиемкэ зэтэрагъэпсыхъанэу.

«Газыр щыэмэ, чыпIэхэм нахь хэхъоныгъэ ашыннымкэ амалыкIэхэр яз хууштых; ягупсэ къутырхэм, къуджэхэм цыифхэр къадэнэштых

ыкчи Iоф ащашшт», — къыхигъэшыгъ АР-м и Лышхъэ.

Аш нэужым Къумпыл Муратрэ Юрий Пахомовскэмрэ Босенкэхэм яунагъ щылахъэх. Апэрэу газыр зэрэшлэштхэм ахэр ашыщых.

Къумпыл Муратрэ Юрий Пахомовскэмрэ атэгүшшялхэх Адыгейим ичыпIэхэу джыри икъоу газыр зыIэкIэхъэхъагъэхэм зэрнагъэсэштхэмкэ гухэльхэу ялхэм. Шыгуу къедгээкIыжын: 2020-рэ ильесим чыэлтигъум ПАО-у «Газпромым» и Гъэорышилэ и Тхаматэу Алексей Миллеррэ АР-м и Лышхъэу Къумпыл Муратрэ республикаем 2021 — 2025-рэ ильесхэм газыр зэрэлкIагъэхъаштим ипрограммэ кIэтхагъэх.

«Газпромым» инвестициехэр сомэ миллиарди 3,4-рэ фэдиз хууштых. 2005 — 2020-рэ ильесхэм аш фэдээ программэм тельтигъэу километрэ 204-рэ фэдиз зикIыхъэ-

АР-м и Лышхъэ ипресс-куулыкыу Сурэтир А. Гусевым тирихиgъ.

**2022-рэ ильесим ыклем нэс
Адыгейим ипсэунI 207-мэ
адэт унэ мин 16,8-м ехъумэ га-
зыр икъоу аIэкIэхъяшт.**

афыращэлэнэу. Хэгъэгум и Президентэу Владимир Путиним аш дыригъэштагъ ыкчи пшээрильхэр афишигъэхъэх.

— къиуагъ Адыгэ Республикаем и Лышхъэ.

Къэралыгъом иашэ къигъэуцугъэе пшээрильхэр гъецкIагъэ зыху-

гъу зафэхъум Къумпыл Мурат къафиолотагъ транспорт, инженер ыкчи социальне инфраструктурэм хэхъоныгъэ ашыннымкэ, ипсэунIхэрээр зэтегъэпсыхъэгъэнхэмкэ гухэльхэу ялхэм афэхъэхъыгъэе, зышигъэхъэрэ чыгIэхэм нахь хэхъоныгъэ ашынным,

ЗЭХЬОКЛЫНЫГЪЭХЭР ФЭХЬУЩЫХ

УФ-м и Президентэу Владимир Путинир къольхъэ тын-ыыхынным пэшүеклөгъэнымкэ Лъэпкэ планэу 2021 — 2024-рэ ильэсхэм ательягъэм фэгъэхыгье унашьом кээтхагъ.

Аш къыдыхэлъытэгъэ юфхъабзэхэм яхырышын ыкыи ильэсэу тызхэтэм иччэпьюгыу мазэ нэс ишык-иэгъэ зэхъоклынгъэхэр фэшыгъэнхэм фе-

деральнэ хэбзэ органхэм япщэхэм афигъэзагъ. Къэралыгъом ипаща мышьэрэль дэдэхэр афишыгъэх Парламентын ипалатитумэ, Конституци-

оннэ ыкыи Аппшъэрэ хыкумхэм, Генеральне прокуратурэм, хэдзынхэмкэ Гупчэ комиссие, Лъытэкло палатэм, Гупчэ Банкын, Следствиехэмкэ Комитетын, цыфхэм яфтыныгъэхэр къэухумэгъэнхэмкэ Уполномоченном ыкыи чыпэ зыгъорышлэжыгъипэ органхэм.

Планыр Iахь 16-у зэхэт. Апэрэр къольхъэ тын-ыыхынным пэшүеклөгъэным пае къэралыгъо къулыкьушээм ышэ мыхунэу, пшьэрэльэу е гъуна-пкъэу агъэнэфагъэхэм ясистемэ гъэк-иэжыгъэным фэгъэхыгъ. Аш тетэу муниципальне образование ипаща чыпэ зы-

гъорышлэжыгъипэ органын ё учреждениеу а муниципальне образованием хахъэрэм ипэш юнаты зэрэдигъэцаклэрэм Правительствэр хэллэжыгъ.

Джащ фэдэу къэралыгъо къулыкьушлэхэм хахъоу яэр, ямыльку зыфдизир, ар зэрэгфедэрэр къызэрагъэлэгъоштым шапхъэу пыльхэр гъэк-иэжыгъэнхэмкэ предложениехэр чьэпьюгум и 15-м нэс къагъэхъазырынхэ фае, шүхъафтынхэр къызэрафашыгъэрэми хэпплэжыгъ.

Шъолырхэм язаконихъухэ зэлук-иэхэм ядепутатхэм къольхъэ тын-ыыхын юф горэм хэ-

лэжъэнхэу закынфагъэзагъэм, аш къэралыгъо органхэр щагъэгъозэнхэу пшьэрэль афшыгъэнымкэ предложениехэри УФ-м и Генеральне прокуратурэ къыхагъэлажьээ 2022-рэ ильэсийн имэйуогу и 10-м нэс къагъэхъазырынхэу планын ёнгъэнэфагъ.

Зэпахырэ узхэм, коронавирусык-иэри зэрахэтэу, замыншомбгүнүүм фытегъэпсихъэгъ юфхъабзэхэм, лъэпкэ проектхэм яхырышын апае къэралыгъом ахъшэу къытлупчырэр нэмийк лъэныкъо пэдамыгъэхъаным епхыгъэу зэшлэхъэхъуцхэри къыдыхэлътагъэх.

Япчъагъэ нахьыбэ ашы

Адыгеир медицинэм иофишлэхэм зэращык-иэрэм игумэкыгъо дэгъэзыжыгъэним пае гурит еджап-иэр къэзыухырэ ныбжык-иэхэр апшъэрэгъэсэнгъэ зыщарагъэгъотырэ медицинэ учрежденихэм ащеджэнхэу агъаклох.

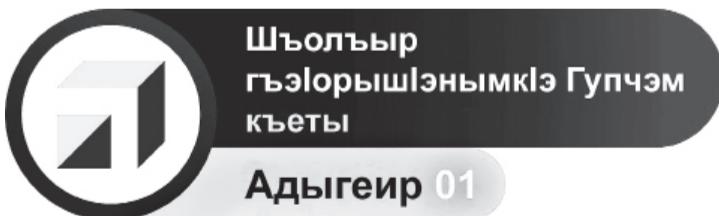
Аш фэдэ еклонлаклэм ишуагъэк-иэ, ординатурэм щеджагъэхэу аккредитациер дэгъоу зык-иэхэм ыкыи медицинэ институтхэр къэзыухыгъэ нэбгыре 36-мэ 2021-рэ ильэсийн ыонгьомо ехууллэу юфш-иэнэр рагъэжъэнэу агъэнэфэ. Ар къыуагъ Адыгеим псайнагъээр къэухумэгъэнымкэ и Министерствэ иотдел испециалист-экспертэу Оксана Ка-лина.

Министерствэм къызэритырэмкэ, 2020-рэ ильэсийн специалистым ипрограммэкэ чыпли 149-рэ ыкыи ординатурэм ипрограммэкэ чыпли 89-рэ щылаагъ. Апэрэмкэ — нэбгыри 118-рэ, ятюонэрэмкэ — 67-рэ чиэхъагъэх. 2021-рэ ильэсийн ахэм япчъагъэ 159-рэ ыкыи 66-рэ мэхъух.

АР-м псайнагъээр къэухумэгъэнымкэ и Министерствэ къызэрещауагъэмкэ, апшъе-

рэ медицинэ еджап-иэхэм ачлэхъан гүхэль зиэхэм (целевой шык-иэм тетэу) зээзгъынгъэхэр зэрэдашыгъэхэр зэрэйт тхъалэхэр аратыжыгъэх. Специалистхэм япрограммэкэ апшъэрэ еджап-иэхэм ачлэхъан гүхэль зиэ нэбгыре 243-мэ лъэу тхъильхэр къатыгъэх. Унашьоу щылэхэмкэ Адыгеим иныбжыкыи 133-рэ вузхэм ачлэхъагъэх. Клиническэ ординатурэм чахъэ зыши-

игъохэм чыпли ятагъэним фэгъэхъигъэ зэнэкъокъум хэлэжъэнхэу зээзгъынгъэ 96-рэ адашыгъ.

Коронавирусум пэшүеклорэ вакцинэхэм яхэльхан епхыгъэ упчлабэ шъолырхэм гъэорышлэхэмкэ Гупчэм испециалистхэм къаэлк-иэхъэ.

Адыгэ Республикэм псайнагъээр къэухумэгъэнымкэ и Министерствэ къызэритыгъэмкэ, вакцинэу «Спутник Лайт» цыфилорэм ихэлхъэгъу мин

11,5-рэ шъолырым къыфатулыгъ.

Мы мафхэм яхууллэу коридым пэшүеклорэ вакцинэм иапэрэ Iахь — нэбгыре 100164-

Хэлъхъэгъу мин 11,5-рэ Адыгеим къылэхъагъ

Иуагъэмкэ, эпидемиет ыкыи пандемиет ялъэхъан узхэм апшүеклөгъэним пае цыфхэм колективнэ иммунитет ялэн фае.

Зэпахырэ узым пэуучжыгъэним фэшлэхъагъэ зэрэштийрэ дэгъоу къыдгурэло. Проценти 100-м нэсэу аш укыуухумэрэп, ау ковидыр къызыхъэгъэ цыфым антителахэр илэштих, узым нахь псынк-иэ фырикъун ылъэкишт. Блэкыгъэ ильэсийн чьэпьюгъум коронавирусум пневмониер игъусэу сэри къысэузыгъагъ. Тхъамэфишрэ сисынмэджаагъ. Бэмшлэу вакцинер зыхязгэлхъагъ. Антителахэр сиэх нахь мышэми, ахэм япчъагъэ нахьыбэ сышынным пае мыш фэдэ лъэбэкүү сышыгъэ. Ятюонэрэу сисынмэджэнэу сифаеп, — къыуагъ Чэужъ Нателлэ.

Псауныігъ

«ҮКЧУАЧЭ ХЭХЬОН амал етэгтий»

Мы лъэнкъомкэ Йоххэм
язытет тыщигъэгъозагъ АР-м
псаунгъээр къеухъумэгъэнымкэ
имиинистрэу Мэрэтыкъо Рустем.

Тыфай-тыфэмъеми, мы лъэхъяным щылэнныгъэр тлоу гошыгъэм фэдэ хъугъэ. Хъугъэ-шагъэу цыфыбэм къанесыгъэм арэущтэу а лъэхъаныр ыгощэу хабзэ. Джи «пандемием ыпэккэ» е «ыүжккэ» тлозэ тугушыл зыхыуккэ бэрэ къызэрхэдъа-фэрэм гу лъымытэн пльэккырэп, «ыүжыр» зынэссыттыр тшлэрэп нахь. Ау ар бækкэ тэ къызэрэтэльтыгъэри специалистхэм къыхагъэцы, вакцинациер нахыбэмэ нахь псынккэу ашы къэс вирусым ыкluачэ къышккэ. Прививкэр аригъэшыщтыр-аримыгъэшыщтыр нэгбүрэ пэпчъ ежь-ежырэу изэхшыкк, ипсануныгъэ изытет, нэмыкк лъэнэхъохэм япхыгъ. Ау сыда ар ябгъэшымэ нахышилоу специалистхэм зыкluальтэрэр? Ахэм къызэралорэмккэ, цыфым вакцинэр зыхальхъяккэ, мы узыр пкъышъолым моделировать щашы, аш хагъахъэ, ау нахь лешлехэу, маккэу зэхишлэнэу. Арэущтэу прививкэм иммуннэ системэр «регъаджэ», вирусым пэуцужынным ар фегъэхъазыры. Ары «еъзджэнхэм уахэлэжъэ-

ныр нахъ дэгүү заом ухэфэнүм нахъи» зыklalopэр вирусологхэм. Вакцинэр зыхальхъагъэхэм я процент гори сымаджэ хүн зерильэкыщтыри ахэм къыхагъэшти, ау лэнүм ищынаагь ахэмкэ бэктэ нахъ маклэу, щымылахэүү къало.

Вирусдын непэ зэрарэу кыльхырээр псаунигъэр къэухумэгъэнимкэ системэм имызакьоу, экономикэмкүй, нэбгырэ пэпчь ишыгэлкэ-псэукэлкий зэхэтэшлэ. Ар охтэ благъэхэм къетымыгъэуцумэ, кыякілэлтыклон ылъэ-кыщтыр зэрэмьдэггүр гъэнэ-фагъэ. Къэралыгъом щыпсэурэм ипроцент 60 – 70-м прививкэр афаашын фаеу ары специалист-хэм алорэр пандемиер щыгъэ-зыгъэним, ар нахь шлэхэу кызэтынэкыным фэши. Тыгу

къэтэжкугъэгъэкыжь, узыр ап-
рэу Китайм ышыагъэунэфым, аш-
зыиушумбгоу зеублэм, къэ-
бареу къытглы! Эсэхэрэц щынэ-
гъуагъэхэми, тэри ар къытэнэ-
сыним тегупшысэштыгъэл, а
инфекцием (нэмык! узыбэхэм
афэдэу) щыухъумагъэ тыхын,
аш фырикъунхэ, къагъэуцуң
альэкъын тшлошыщтыгъ. Ау хэти
зэрэмдигупшысэштыгъэу Йофир
льыкъотагъ, инфекцием зэрэду-
наеу зэлтикъугъ, пый мэхъаджэ
къытфыкъокыгъ къызыщьюошты-
ри, къуиш! Эштыри умышшэу. Ау
пымм узэсон фае амалэу щы! Э
пстамки ар хабза.

Пчъягъэхэм къызэрагъэльта-
гъэрэмкэ, мы мафэхэм яху-
лэу Урысаем коронавирусыр
нэбгырэ 6600836-мэ къяузыг.
Аш илъыкыгъэр нэбгырэ
170499-рэ, агъэхъужыгъэр —
5884316-рэ.

Адыгэ Республикаем псауныгъэр къеухумэгъэнимкэ иминистрэ къызэрэтиуагъэмкэ, шышхъэйум и 16-м ехуултэу коронавирусыр нэбгырэ 17270-мэ къязыгъ, госпиталищмэ нэбгырэ 1307-рэ ачэль, агъехьюжыгъэр нэбгырэ 15653-рэ. Узыр къызежьягъэм къыщцуулагъэу нэбгырэ 310-мэ ядунай ахъожыгъ.

Гүхэкт нахь мышлэми, сымаджэхэм күлэлцыкluхэри ахэтын. АР-м псачуныгъэр къэухуумэгъянымкэ иминистрэу Мэрэтыкъю Рустем кызыэртийуагъэмкэ, күлэлцыкluхэр зыныбжь икъугъехэм афэдэу хыыльзусымаджэхэрэп, яичаагъэки ахэр беклэ нахь маклэх.

Къэбар жъугъэм иамалхэм къызэратырэмкэ, Европэм икъералыгъохэм ащыцхэм зыныбжъильэс 12-м нэсыгъэхэм къацыублагъэу къелэцыкъухэм прививкэ афаши. Зиххэхъогъухэм вакцинэр ахальхъанэу ащаублагъ Францием, Италием, Польшем, Швецием, Швейцарием, нэмыкчхэми. РАН-м ичен-корреспондентэу, Новосибирскэ къэралыгъо университетым бионанотехнологиехэмкэ, микробиологием-

Джары непэ вирусолог цэрылохэм, инфекционистхэм, эпидемиологхэм алорэр коронавирусым зызериушьомбгүрэм, зызерихъоклэу, аш иштаммыклэхэр кыхагъэшэу зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэу. Вакцинациер жважжэу реклоклы зыхъуклэ коронавирусым уахьтэ илэ мэхъу ыклюачлэ хэхъонэу, нахь льэш, нахь зэфэшъхьафыбэ хүнэу.

кіе ыкіи вирусологиемкіе ила-
бораторие ипащэу Сергей Не-
тесовым кызыэріоремкіе, кіе-
ләцікүхэм вакцинации афэ-
шыгъэнным ишуағъе къекіощтмэ
нафэ къехъущт бжыхъэм, чъе-
пьюгъум нэс. Пчъэгъе макіхъэм
уакъыпкырыкыымэ, лъешту-
ухэуқыон пльэкъышт. Ащ зэрилы-
тэремкіе, вакцинациер анахъ-
зищыклагъехэр уз гъэтылыгъэ
зине кіләцікүхэр ары.

Адыгэ Республикаэм псауны-
гъэр къэухумгъээнымкэ и
Министерстве тызэрэшьщагъэ-
гъозагъэмкэ, республикэм
щыпсэурэ нэбгырэ 100164-мэй-
вакцинэр ахальхъагь (шышь-
хъэлум и 16-м ехъуллэу). Зэра-
гъэунэфыгъэмкэ, прививке-
зыфашигъэхэм ашыщэу про-
цент 0,9-р ары сымаджэ хъу-
гъэр. Ахэм а узым хъильзүү-
ыгъасымалжагъа къахаийгъэл-

Мы лъэхъаным, АР-м псайныгъэр къэухъумэгъэнымкээ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем тызэрэшигъэзагъэмкэ, коронавирусым пеуцужырэе вакцинишь республикэм къылуклагь: «Спутник-V-р», «Спутник Лайт» ыкли «ЭпивакКорона» зыфалохэрэр. Охътэ благаэхэм Адыгэим къылуклэнхэу щыт джыри «Спутник-V» ыкли «Спутник Лайт» зыцэ вакцинэхэр. При вивкэ зышашыхэрэ чынпэхэм къащаагъаклэрэп, фае пэпчь вакцинэр зыхарийтэхъан амал и.

кызыгуолагъэу Урысыем тест
миллиони 172,5-рэ щашыгъ.
Мы мафэхэм Урысыем и Рос-
потребнадзор кыззэритырэм-
кіэ, коронавирусыр кыззэузы-
гъэкіэ зэгүцэфэхэрэ нэбгырэ
миллионым ехъумэ япсауны-
гъэ изытет медицинэм илофы-
шэхэр лъэппльэх. Чэц-зымафэм
Урысыем тест мин 400-м ехъу
щашыгъу къеты Роспотребнадзо-
ром ипресс-къулукъу.

Омаровам къызэриөрэмкіе, коронавирусыр къызэузыгъэхэм азыщанә фәдизым сымәджәшым къызычэккүйжыхәрәм ыуж мәзищ-плыйм ежъ-ежырыәу яфәло-фаштәхәр агъәцәккәнүр къин къащәхъу. Узыр ىәштәхәу зыпә-къәккүйжәхәр – тхъамәфитуккіе, нахъ зәхәзыштагъәхәр ықи-хылылъэу ыгъәсымәджағъәхәр хъужынынхәм тхъамәфищым къы-щыублагъәу тхъамәфиҳым нәсекүуди. Ау яанализхәм вирусыр пкыышъолым хәмыйтыжъәу къы-загъельгаъорәм ыужи тхъамәфә, ары паклошь, мәзэ заули ыкъу-дынин ылтъәккүйшт узым къызы-

Мы йоғығъом фэгъэхъыгъеуи
тиреспубликэ маклэп щашлэрэр,
коронавирусым ығъесымедж-
гъэхэм япсауныгъэ зыпкъ
зыщырагъеуцожыырэ Гупчэм нэб-
гыришье пчагъээмэ йоф ади-
шлагъ, цыфхэми а Гупчэм
щытхъубэ falyaгъ. Мыш дэжъым
Е. Малышевам икъэтыхнхэм
ащыщ къышциогъагъэр сыйгу къэ-
кыжыгъ: «Пандемием тлэхэр
дэгъою ттхакынхэу тигъэшлагъ,
ау ти психикэ зэшыкъуагъеу
тыкъыхэкыжыгъ». Ашыгъум
гъунапкъэхэри къызэуахыжы-
гъэхэу, шапхъэхэри къагъэлэн-
лагъэхэу, цыфхэу сымаджэ хъу-

Шынхъэйум и 16-м ехъулэу коронавирусыр нэбгырэ 17270-мэ къязыгъ, госпиталицмэ нэбгырэ 1307-рэ ачлэль, агъэхъужыгъэр нэбгырэ 15653-рэ. Узыр къызежъагъэм къышыбулагъэу нэбгырэ 310-мэ ядунай ахъожьигъ.

дихыгъэ кыныгъохэр зэхашлэн-хэм. «Коронавирусыр кызыз-зыгъэхэм япсауныгъэ зыпкын иргэцжокыгъэныр зэкэм — лэшлэхэу зытекыгъэми, хыльзуйгъэсүмэджагъэхэм — ящын-кялагь. Аш наху пасеу уфежээным мэхъанэшхо ил «фиброзная ткань» зыфалорэр тхъабылхэм афэмыхууным фэшл. Анахьэу ар шлоц имыгэу зищикиагъэхэр ИВЛ-м пыгъэнэгъэнхэу хувьгэхэр, зитхъабылхэр льэшэу зэ-щыкъуагъэхэр ары», — elo X. Омаровам. Нэмыгэ экспер-хеми кызыэралорэмкэ, ковидын ифэмэ-бжымэмэхэр сымэджэцым кызычыгъэйжыгъээм мээзэ пчья-гъэ тешлэжкыгъэу цыфым зэ-хишлэнхэ ыльтэкишт.

хэрэми къащыкэу ыублэгъагь. Мы лъэныкъом епхыгъэу республикэм щашлэрэмкли министрэм къыгуягъэм уигъэрэзэнэу щыт: «Коронавирусым къызыдихырые гумэкыгъохэр зэфшэхъафыбэу зэрэцтихэм ыккү психическе процессхэм анэсэу къызэрэхэкырэм фэшл поликлиникэхэм яштатхэм психологхэр ахэтых, ахэм цыифхэм IoF адашлэ», — къыгуягъ Мэрэтыкъо Рустем.

Ары, гүмәкъытъабә а узым
къытфихыыг, непи къытфехы. Ау гүйэр ары сыйдигүү цыфым
къуач! Э къезытырәр, арышь,
тэгүгъе а лъэхъэнэ къинри пкы-
хъап! Е лаэм фәдэу текъынным.

ЖАКІЭМЫҚЬО

НЭХЭЕ Асльян: Искусство льгот

— Аслын, пэшэнэгээ зы-
дызепхьэрэ ансамблэу «Ис-
льямым» ия 30-рэ ильяс
мыгъэ хегъэунэфыкы. Аш-
иапэрэ лъэбэктухэр къэо-
шлэжхя? Сыда икъежьаплэр?
Орэдыхыгээр ара, хъауми
пшьэшьэ купэу зыгорэ зы-
фэптхын, зыфэуусын фэягъэ-
хэр ара?

— Ильяс 30-р творческэ коллективынкээ пэлтэшхүү. А уахтэм къыкыцлүү репертуа-рымрэ кадрэхэмрэ альэнькыоклэ улэушхо къызылыкынын фэдэ һоғыгъо щылагъэп е чыныз зэжкуу ашкы тифеу къыхэкыгъэп. Тэ ренэу хэхъоныгъэ тшыээ тыйлыхуатэштыгъ. Апэрэ концертыр 1992-рэ ильясым гъэтхапэм къэттыгъагъ. Тиар-тистхэр бэү хэккыжхэу е къы-хахьэхуу хуугъэп. Апэрэ кон-цертхэм къащегъэжъагъэу ти-программэ ямышыкылэу щытыгъ. Адыгейим имызактоу, зэрэ Тэ-мыр Кавказэу аш фэдэ ансам-блэ ялагъэп. Концертхэм льапсэ афэхъуштыгъэхэр льэпкэ орэд-хэм атехыгъэхэу сэ сүүсүчтэ-гъэхэр ары. Ахэр эстраднэ е академическэ музыкеу щыты-гъэхэп. Сүүсүхэрэм ахэр зэкээ азызэхэгъэкүхъагъэу щытых. Симэкъамэхэм бэз шыхъаф ял, цыифхэу концертхэм къялка-

щых. Къэралыгъо филармони-
ем тиотчетнэ юбилейнэ концерт
шэкъоръум шыклошт. Са сильзэпкъ

ныгъэ ренэү нахь зэрэхагъэхьо-
щтым аналэ тетэу ахэр зэдэ-
лажьэх.

— Кызыэрэпторэмкіэ, ильс 30-м кыкытоц! коллективым хэтхэм анахыбэм зэхъокыныгъэ афэхъуగъэп. Адэ «Ислъамыем» хэкыжыыгъэршылэх?

— Ошла, «Исьламыер» Адыгеймкіә профессиоnalнә кадрэхэр зыщағъязхазырхэрэ чыпілеу хъугъе. Гүщыләм пае, Нәхәе Тәмарә апәу коллекти-вым къыхэхъягъағъәхәм ащищ. Ыңкіә Адыгэкъалә культурәм и Унәу дәтым ашт һоф шишлә-щтыгъ. Зы ильәсым къыклоц ашт пае стхыгъағъәх «Мәкъуа-охәм яорәд», «ЩырытЫым» зыфилохәрәр ыккі нәмыйкхәр. «Абхазым изаслуженә артистк» зыфиlorәр ашт лынытәу къыфагъашъошәгъағь, етланә — «Адыгэ Республикаем инароднә артистк» зыфиlorәр. Ансам-

ахэр музыкэм хәшүйкі! дәгүз фызиле үйіфых. Зәкіеми плома хъунеу апшъэрэ музыкальны гъесеныйгэ ял. Сольфеджиомкін хорым хэтхеу орэд къаонымкін ухъазырыныгъэ дәгүз зерагъээ гъотыгъ. Музыкальнэ іемэ-псы мәхәмкә күпым илащэр Лъяццә Светлан. Сә сигудадзэхэр Мышъян Аңзаурә Нәхеэ Азэмматрә. Ахэр бәзығытегъэпсихъаягъэхэр ыкінчі нәужым коллективым пәщэнін гъэ дызерахъанымкін цыхъяз афәпшын пльэкінену щытыхъ Хормейстерыр Ағыырджанәкъе Саныят. Аши илоф хәшүйкыншах фыри! Орэдкъөлонми, дисциплинәми афәгъезагъ. Ильяс 30-м хуупхъеу кызыгот орэдың шағыу, Урысыем изаслуженнен артисткәу Хъокто Сусанә. Адаб рәхәми джащ фәдэу дәгъую бәкъяпопін пльэкінштыр. Сыхат пъягъэрэ клоэрепетицихәм гастрольхәм ахэр апсыхъаягъэх Артистхәм яшылакі псынкіе

торых. Гущыләм пае, Малер иа I-рә симфоние седэү зыхъукә гупшысә куухәм сыйзельбаубыты, ащ лыптыту ахәр зәхәпфышунхәу щытәп. Ахәм уядәү зәптыгъәкін уязәщырәп. Уядәужүж хуу къес нәмыкі цыф охъу. Мәкъамәхәмрә псәэмрә Iоf зәдашіә. Мәкъамәм псәэр егъелорышіә. Мыщ дәжым композиторыр цыф лъяпкъәуз къызыыхәкігъәм мәхъанә иләу щытәп. Мәхъанә зиlәр ащ италант, художественнә амалхәмкіә цыф жыугъәхәм адәгүшүлән зәрильекъирәр ары. Сә сыйзкіехъопсырәр непә псәүхәрәм ямызакъо, къыткіехъухъаштхәми симузыкә

— Сыдэу хүгъэмийн, артист хэмкээ, анахьэу етгани езыгъэжэгъяк! Эхэмкээ, мыльку йэпийгэйум мэхъянэ имыгэу шытэп.

— Ар шылыкъэ, ау шапхъэхэмрэ тариф сеткэхэмрэ ташхъадэкыын тльэкырыэр. Езыгъэжъегъаклэхэм мэкэ дэд къаратырэр. Ар тэрээзэл. Ау мыш фэдэүү бэрэ къыхэкыы: эстраднэ орэдьиом корпоративым орэдитүү горэ къызыщиолкэ, тэтиартист езыгъэжъегъаклэм ильэнсныкъом къыратырэ ахьщэм фэдиз къылеклэхъэ. Арышь, музыкантхэм садеэн фаеу мэхъу. Ахэм ашыщыбэхэм республикэм и Правительствэ ишүагъяклэ фэтэрхэр къаратыгъэх. «Ислъамыем», гухэкл нахь мышэмми, унэ илэп. Къэралыгъо филармониер ары тызылажъэрэр. «Ислъамыем» ежь иеу транспорт илэп, тилен фаеу щыт нахь мышэмми. Республикаэм и Лышльхъэ а тофыгъохэм язешшохынкэ къыцдэлэнэу тэгүгъэ, аш фэдэ гугъаплэхэри ылпеклэ къытатыгъаплэх.

— Аслын, уиколлектив имызакъоу, республикэм имузыкальнэ культуры къарыклощтым узэригъэгумэкъирэм сыйшигъуаз.

— Ары, Адыгейими, хэгъэгуми ямзыкъалынэ культуре хэхъоныгъэ зэрашырэм симыгъэгумэкын слъэкъирэп. Общественнаэ йовшлэнэу зесхъэрэр маклэп. Адыгейим икомпозиторхэм Я Союз сыритхъамат, республикэм и Лышъхъэ культурэмкэ сириупчлэжъэгъу, культурэмкэ Советым итхъаматэ сыригуадз. Зыфэгъэзэгъэ лъэныкъомкэ гъехъэгъэшхохэр зышыгъэхэр ары ашт хахьэхэрэр. Зыр театрэм, адэр еджаплэм щэлажъэ, ящэнэрэр суретышлэу щыт. Советым хэт пэпчье культурэмрэ искусствэмрэ зягъэушьомбгүгъэнымкэ епллыккэу илэр кырелотыкы, предложениехэр къехъы. Нэбгырэ шъэныкъо фэдиз Советым хэт, ильэсым тло тызэрэугъои. Илофшлэн зэрэзэхищэрэмкэ культуремкэ Министерствэм тифэмэ-блжымэ тыредгъэхъан тльэкъышта? Ашт джэуапыр къетыжыгъуай. Мафэ къэс министерствэм юоф гъэнэфагъэ щагъэцаклэ, ау, зэрало хабзэу, чыыххэм акъогъу къот мэзри алъэгъун фаеба? Культурэмкэ Советым изэхэссыгьо юофыгъо гъэнэфагъэхэмкэ министрэр кыищэгүшциэ. Тэри ашт фэдэ зэлуклэгъухэм зафэтэгъэхъазыры, статистикэр тэуగъои, зэфэтэхъысыжбы. Культурэмкэ къоджэ, район унабэ мы аужырэ ильэсхэм зэрагъэцкэлжын

закъоп сызфэусэрэр, Урысыем щыпсэухэрэми, Іækыб къэралхэм арысхэмси сафеусэ. Зэрэ цыффльэпкъэу симэкъамэхэр афэгъэхыгъэх. «Исламыем» исайт къырагъахъэхэрэми ар къаушыхьаты.

— Сыд фэдэ жанра бгъэ-
федэхэрэр ыкы сыд фэдэ
лофыгъоха къаплэтыхэрэр?

— «Испытываем» ирепертуар рапсодиехэр, поэмэхэр, концертхэр хэхьэх. Сиоперэу «Раскаты далекого грома» («Бзыникъо зау») зыфиорэм игьеуцун зэкіе артистхэр хэлжэльжьэх. Президент грантэу сомэ миллионы 10-м ехъу кызытатым, Адыгэ Республика и Симфонический оркестр хэлажжээ, Урысыем икъэлэшхөхү Москва, Астрахань, Ростовна-Дону, Ставропольем, Казань ыкын нэмүүкхэм ясценэ анахь инхэм оперэр къащыдгэльзгэйон тлъэкыгы. Дэгүү дэдэу зэкіе рекламыгыагь. Тиансамблэ хэт артистхэм амалышуухэр ялх. Опернэ ордэллоу ахэр зэрэштхэм daklou, лъэпкь ордэххэри къялох. Пышээ къээзкь хорым ирепертуар щыщэу орэд 20 фэдиз тиартистхэм къяло. Анахыбэр язакъюу, нэбгыритуу

— Шъуишибилей сыйдэүштэү хэжкүүгэунэфыкынта?

— Джырэкэ Адыгейимрэ Краснодар краимрэ юф ашытешшэ. Бжыхъэм Москварэ Казаньрэ концертхэр къащыты- зэфшэхъяфхэм адежъуухээз къалон алъекы. Сэ сарэгушо сиорэдьохэм, зэгурыоныгъэ дахэ азыфагу ильеу, ялэпэлэсэ-

блэр зыдэктөрэ чыгыпшэхэм: Тыркуем, Шамым, Иорданием ар къааштэжкынтыгъ. Непэ Тэмэрэ искуусствэхэмкэ Адыгэ республике коллеждым эстрад-нэ вокалымкэ щыргэжаджэх. Хъоджэе Аспльани тэтиансамблэ щыригэжэйзэгъагь. Етланэ Пшын-зэ къэзэкь хорым икъештюко куп хэтыгъ. Непэ ар къашьом-кэ Къэралыгъо академическэ ансамблэу «Налмэсым» ихудожественнэ пащ. Едыдж Виктории ильээ заулэрэтиансамблэ ибалетмейстер шъхьаалэ щытыгъ. Джы ар муниципальнэ ансамблэу «Синдикэм» фэгээзагъ. Сытэмынчынхъэу къэсон слъэкыицт сэнаущыгъэ ин зыхэльхэу зыцэ къеслуагъэхэр профессиональнэу тиколлективи псыхьагъэ зэрэшчихъугъэхэр. Искуусствэ лъагэм рыгыуазэхээз, ежь-ежкырэу гъэхъагъэхэр ашыхээз, ыпеккэ лъыкъотэнхэм иамал ялэ хъуным ар лъапсэ фэхъуугъ.

— «Ислъамыем» ыпэкіэ къэтым, неущ ар зыфэдэштым сыйд къяп!
— Плъакыши?

— А упчэр цыф зэфшэхьба-
фыбэмэ къысатэу къыхэксы.
Произведение пшы пчагъэ
тирепертуар хэт. Артистхэм
къалон алъэкыщтыр зэклэ зэхэу-
угуяаемэ, зэпыу имылэу сыха-
тыбэ зэпыйтэу къябгъеон пльэ-
кыщт. «Испльамыем» хэтхэр
мэкъэ дахэ зиэ, сэннаущыгъэ
зыхэлт ордэйлох. Ащ нэмыхкэе,

ЦЫФХЭР КЫХЭТЩЭНХЭ ФАЙ

гэр тэрки гушуагьоу щыт. Мы лъэнъюмкэ юфыши ашлагь, республикем и Лышъхэу Къумпил Мурат ашкэ лъешэу тыфэрэз. Ау хэта ахэм юф ашызышштхэр? Культурэмкэ Унэр ильэситу-щыкэ агъэцкэжын, джыре шапхъехэм адиштэрэ оборудование чагъеуон альэкьицт. Ау специалист гъэнэфагъехэм ягъехазырын ильэсипш пчагъэ текуадэ. Гушылэм пае, композитор е музыкoved хъузышонгъор ильэсилэ музыкальна училищим, ильэситф консерваториом ашеджэн фае. Ашпъэрэ квалификации къыратыным пае етлан ар аспирантурэм ильэси 3, докторантурэм ильэси 3 ашеджэ. Аш фэдэ сэнэхьатым изэгъэйтэн фистэумки ильэс 22-рэ пэлохь. Джащ фэдэу пианист е скрипач хъузышонгъори ильэс 16 – 17-рэ еджэн фае. Культурэмкэ унэхэм джыдэдэм юф ашызышштхэр нахьын бэрэмкэ музыкальнэ гъесэнти

хъе яэп, ахэр пщерхаклоу е бухгалтерэу щытыгъэх. Ахэм яофшэн сид фэдэ шуагъа къыкэштхэр? Искусствэхэмкэ Адыгэ республикэ колледжми, Адыгэ къералыгъо университетим искусствэхэмкэ институти кадрхэр къызэрагъэхъазырхэрэм шхъяфау тегущын феу сэлъытэ. Орэд къээшишт, мэкъэмэ лэмэ-псымэхэм къарызыгъэкыцт абитуриентхэр зэрэшмылэхэр, АКУ-м искусствэхэмкэ институт адигэ къалэу, пшашьэу щеджэрээр зэрэмаклэр сшотэрэзэп. Симфоническэ оркестрэм хэтийн фаем ипроцент 70-рэ нылэп джыдэдэм зэрагъяуугъэр. Лэмэ-псымэхэр афикъухэрэп, скрипкэхэм, духовой лэмэ-псымэхэм къязыгъялохэрэм ашкэжэх. Хэта аш гъунэ лъызыфи фаем? Аш иягъэ музыкальнэ культурэм къекыцтба? Нэбгырэ пчагъэ зыщицкээрэ оркестрэм пае утхэн плъэкьицт? Ильэсипш пчагъехэм тулууонгъэр зылэкэдгээзыжы

хъущтэп. Армырми чэтынагъэр бэ дэд.

— А юфыгъохэм язэшшохынкэ Адыгэим икомпозиторхэм я Союз сыда мэхъанэу илэр?

— О зэрэпшэу, СССР-р зызэбгырэзыхым творческэ союзхэр общественнэ организации хъужыгъэх, ахэм штатхэр, унэхэр ямылэхж, мыльку къафамытупшыжж, лэпшэгъу къарамытых хъульэ. Республика имузыкальна щылэнгъэхкэ мэхъанэшхо зилэгъэ нэбгыритумэ мигъэ ядуний ахъожьогъ. Союзым джыдэдэм нэбгыри 7 хэт: сэры, Анзорыкъо Чеслав, Кыргыз Юр, Соколова Алла, Шэуджэн Бэл, Хуяпэ Мурат, Гъот Аслын. Бэдээгъум Союзым хэдгъэхъагъэх республикэм икомпозиторхэм язэнэкъоу щатеклэгъэ Артем Пысырэ Женэлл Светланэрэ. Ашпъэрэ гэсэнгъэ зилэ а музыкантхэм композитор сэнэхьатыр аш къырагъэхъагъ. Ныбжыкэхэмкэ гүгэшшохэр, мурадхэр бэу тиэх. Ахэм шхъяфау атегушигъэн фае.

— Аслын, композиторит-фымрэ музыковедит! Умрэ зэгүрүюхэу зэдеиэхэмэ бэ афызэшшокынэу къысшэхъ. О сидэуштэу аш усплыра?

— Композиторхэм я Союз юфэу ышшэрэм цыфхэр икью зэрэшмыгъуазэхэр къызгурлыагъ. «Тыдэ щылэха шуукомпозиторхэр?» алошь, цыфхэр къеупчэх. Хуунэ Мурат Испанием щэпсэу, Гъот Аслын Канадэм юф щешэ. Ахэм яофшэн зэрээхашэрэм республикэм исхэр шыгъуазэхэр. Юфшагъэу ялэхэр зэрэшэрэ закъомкэ композиторхэр тильэхан щылэнхэ альэкьицтэ. Ахэм студентхэр рагъеджэнхэ е мэкъэмэ лэмэ-псымэхэм къарагъялон фаем мэхъу. Ар тэрэзэл. Профессиональна ухъазырыныгъэ дэгъу зилэхэр ары нылэп академическэ музыкэ зытхын зылэкыцтхэр. Ау ахэми ар псынкэу къафыдэкырэп, куячлэу, лэпэлэсэнгъэу ялэр

ащ халъхэ. Мынкэ хэбзэ лэшхэтхэр, филармониери, къэбар жыгууэм иамалхэри ахэм лэпшэгъу къафэхүнхэ фае. Сыда филармонием иартистхэм Адыгэим икомпозиторхэм ямузыка маклэу къызкырагъялорэр? Сыда аш фэдэ музыкэр нахьыбэрэ радиомкки, телевидениемкэ къызкырамыгъялорэр? Эфирым къиханхэр, яофшагъэхэр къыхаутыныр сыда зыкэкынир? Зэкэми тельхьалы горэхэр къагъотх. Эфир уахтэр маклэу, цыфхэр зэдэүнхэу зыфэе музыкэр щымылэу къарало. Культурнэ политики, пропагандэри щылэжыхэп пломи хъущт. Еж-ежырэу композиторхэм ягъогу пхыратхуунэу щыта? Хэбзэ лэшхэтхэм гу къазэральмытэрэм пае авторыбэм агу клодэу къало. Творческэ цыфхэм лэпшэгъу ящицагъ. Аш фытэгъэхъагъээ министерствэхэри щылэх. «Пчээ пстэуми уатеомэ зыгорэ къызэлукын» зыфилорэ шапхъэм тетэу творческэ цыф пстэури псэунхэ альэкьицтэ.

— Мы аужырэ ильэси 10-м зэхэлхъагъэхэм ашыщэу адыгэ музыкальнэ культурым ихъарзынэц сид фэдэхэр ара хэхъащтхэр?

— Аш хэхъащтхыг мы аужырэ ильэсхэм сэ юф зыдэсшагъэхэр, Артем Пысырэ исимфоническэ произведение «Шыблэ удж» зыфилорэр. Композиторхэм яаужырэ зэнэкъоу щылэхэхэм анах дэгъоу къашыхыгъэхэри аш хэхъащтхэр. Ау дэир ахэм афгъэхъыгъеу къэбар жыгууэм иамалхэм къатырэр зэрэмаклэр ары. Цыфжыгъэхэр академическэ музыкэм зэрэпаштхэ шылкэм культурэмкэ Советын тицьтегушилэх. Композиторхэм я Союзи, аш хэтхэми непэ фытэтийн къафырляэр зэблэхүүгъэн фаем. Телевидениер джыри зэхамыцээ, Тыкко Къэлпъяни, Анзорыкъо зэшхэми япроизведениехэр бэрэ радиомкэ къатыщтыгъэх. Цыфхэри ягуалзу ахэм ядэуущтыгъэх. Непэрэ

ныбжыкэхэм композиторхэм анэгүкэ ашлэхэрэп. Радиом мэхъанэу илэр къеъихыгъ, телевидениемкэ классическэ музыкэр къатыхэрэп.

— Адыгэим икомпозиторхэм я Союз сыда непэ ёшшэрэр цыфхэр композиторхэм ятвorchествэ нэуасэ фэшыгъэнхэмкэ?

— Республике зэнэкъоу гъэрэлко композиторхэм яаѓын эанах дэгъоу къышыхыгъэхэм яофшагъэхэр къыдэгъэкыгъэнхэу фае. Академическэ музыкэм ифестиваль тиреспубликэ бжыхъэм щылшт. Концертным изы отделение адыгэхэм зэхалхъэгъэ симфоническэ произведенияхэр къышырагъэштхыгъ. Академическэ музыкэм пыль тильэпкэгъухуу дунаим ичылээ зэфшъяфхэм ашыпсэухэрэм яконцерт тапэкэ зэхатш тшоингъу. Адыгэ лъепкхэм къахэкыгъэ музыкантхэм ашыщхэр непэ США-м, Канадэ, Тыккуем, Германием ашэлсүх. Ахэм ятвorchествэ тицьтогъозэн фае.

— Адыгэим икомпозиторхэм ятвorchествэ зэлъягъэшгээнхэмкэ Интернетыр лэрифгэштэу щыта?

— VOU TUBE хэмьтэу сицилэнгъэ непэ къызышлэгъэшын слъэкыцтэп. Анах проицедение дэгъухэр ашкэ къыхэсэхых, зэсэгъапшэх, сядэу. Шылкъэмкэ юф щылэнхэу яаужырэ зэнэкъоу щылэхэхэм анах дэгъоу къашыхыгъэхэри аш хэхъащтхэр. Ау аш пае технике дэгүү, музыкальнэ звуконженерхэри, композиторхэм я Союз ипортал юф дэзэшшэл блогерхэри уйлэнхэ фае. Джыдэдэм ахэм тарэгүштээ нылэп, мурад горэхэри тиэх. Уахтэм ылж тицьтегушилэх, зэкэри дэи тон фаем аш къикырэп. Юфыгъохэр сицилэнгъэхъ. Юф тшлэн, гухэлъэу зыфэдгээцуугъэхэм тафэкён фае.

— Аслын, сид джыдэдэм юф зыдашьушшэрэр?

— Симфоническэ оркестрэм къыригъэштхэм джыдэдэм садэлжээ. «Ислыамыр» ирепертуар щылхэм ягъэхъазырынкэхэм дэгъоу ашыгъозэ скьюу Азэмэт ишшуагъэ къэклуагъ. Зиггуу къэсшырээр симфоническэ оркестрэм тэгээпхыгъэ «Ныдэльф мэкъамхэр», «Рапсодиер», «Рондо» зыфилорэр ыкчи нэмыкхэр ары. Композиторхэм я Союз иофтээн нахьышоу зэрээхицшт шылхэм лъешэу сэгье-гумэхы. Гухэлъыбэ зэрэтилэр шошош гъэхъу. «Ислыамыр» иконцертэу шэклогъум щылэнгъэм изыфэгъэхъазырын охтэшхо пэлохъэ.

— Аслын, уишхэйтусэрэ орьэрэ шыуизэфыцтыкэхэм афэгъэхъыгъэу тэлкү къисфэлэуц шылхэмкэ?

— Сишхэйтусэрэ Мирэрэ сэрырэ тигу зэфихыгъэу тицьтегушилэх, тэлкү зыгъум тицьтегушилэх, гъогум тицьтегушилэх. Тиклали, тикорэлхэри зыптуулж, ренэу къэгъэхъон пытэу сиэ шхъэгъэусэм лъешуу сицилэнгъэхъазырын фэсэшы.

**Дэгүшүагъэр
Алла СОКОЛОВА.**

Зарэ Урысыем иапэрэ вице-миссис хъугъэ

Шышхъэум и 14-м «Миссис Россия–2021» зыфиорэ зэнэкъокъум иаужырэ уцугъо щылагъ. Москва дэт концерт къетыпэу «Мир» зыфиорэм ар щызэхащагъ.

Зэнэкъокъум теклоныгъэ къышыдээыхыгъэр Кузбасс щыщ Анна Филипповар ары. Ятлонэрэ чыпілэр ыкыи Урысыем иапэрэ вице-миссисыціэр зыфагъэшшошагъэр Адыгейим ыкыгъэ Лэххусэжэ Зар. Ящэнэрэ чыпілэр къыхыгъ ыкыи ятлонэрэ вице-миссис хъугъэ Ростов шъолтырым къыкыгъэ Кира Волковар.

Зарэ бзыльфыгъэ насыпышыу, ишхъэгъусэрэ ежыррэ сабыилл зедаплу. Авшъэрэ гъесэнгъэ ии, Адыгэ къэралыгъо университетыр къуухыгъ, бизнесым ыоф щешэ.

Язэрап къамыгъэклонэу

Республикэм коронавирусыр къизэутэкырэ цыфхэм япчыагъе хэпшыкъеу зэрэшыхахьорэм къихэкъеу хъаклэу къаклохэрэми зэралгъокыщтхэ шыкъеэр зэблахьу.

Зыгъэспэфаклохэм Адыгеир къизээрэхахырэр тигуапэ, ау коронавирусыр къизэузыгъехэр ахэм ахэмтынхэм льыпльэгъэн фae. Мы лъэхъаным хъаклэхэм къяклохэрэр цыфхэм зэпахырэ узым пэшүеклорэ вакцинер зэрэшыхарагъэлхагъэр е ПЦР-тест зэралгъуэр къэзушыхытэрэ справкхэр ямылхэмэ, чагъэхъащхэп. Зыныбжь ильэс 16 мыхъугъэхэм аш фэдэ докментхэр яшыкъагъэхэп.

Аш фэшхъафыу бэдээгогум и 13-м къышегъэжъагъеу Адыгейим пандемиим пэуцужыгъэнэмкэ республике оперативнэ штабым иуашьо цыф жууцхээр къизэкъуаплэхэрэ спортивнэ зэнэкъокъухэр, джэгухэр, мэфэкхэр амшынхэу къышцо.

Бэдээгогум и 19-м къышегъэжъагъеу

шхаплэхэм, фитнес-гупчэхэм, парикмахерскхэм, тучанхэм ыоф ашызышлэхэрэм вакцинэ зэрхалхагъэр е ковидыр къизяутэгъигъэр ильэнсныкъо зэрэхууцхээр къэзушыхытэрэ тхыльхэр аягъынхэу афагъэптига.

Машлом шъуфэсакъ!

Мэзхэм машлом закыншиштэним тегъэпсхыгъэ ыофхъабзэ мы мафэхэм республикэм щызэхащагъ.

Машлом щынэгъончъэным ылъэнүкъокъе шапхъэхэр зыукъохэрэр къыхъэгъэшыгъэнэр ары пшээрил шхъаалэр.

Иофхъабзэм хэлэжьаагъэх мэзхэм ыкыи машлом альянспэштэнимкэ федэральнэ къэралыгъо лыклохэр, АР-м мэзхэмкэ и Гъээорышланэ, Урысыем хэгъэгүй клоц ыофхэмкэ и

Министерствэ иотделэу Миекъоп районым щыэр, нэмыхъаар.

Упльэкунхэр Дахъо ыкыи Хъымыщкъе мэхъязмэтшланэ ашыкъуагъэр. Иофхъабзэм къыдыхэлтыгъа, мы чыпілэхэм ашылсэхурэм, къяклохэрэхэгъе хъаклэхэм гущы-изгу афхъуагъэх. Машлом зыкъымыштэним фэш

пшэн фаехэр ыкыи чыпілэшниагъохэм машлом ашылши зэрэмхыуущтыр араялауга.

АР-м мэзхэмкэ и Гъээорышланэ къызэрэщаагъэмкэ, рейдир реклокы-фэкіе машлом ылъэнүкъокъе шапхъэхэм адимыштэу зекуагъа зи агъенэфыгъэп.

ДЕЛЭКЬО Анет.

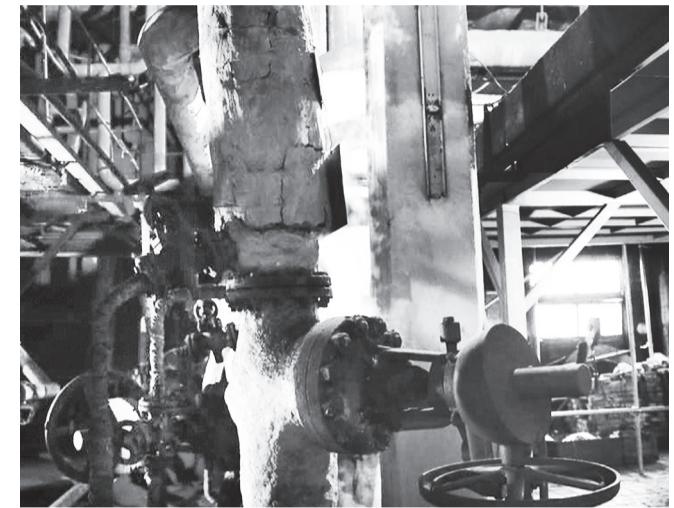
Фэбаплэхэр агъэхъазырыштых

Мыекъопэ къэлэ администрацием щыкъогъэ зэхэсигъом къимафэм коммуналнэ фэлэ-фашлэхэр цыфхэм икьюу афэгъэцэкіэгъэнхэм изыфэгъэхъазырын щитегушыагъэх.

Анахъеу анаэ зытырадзаяр экыгъе ильэсийм фабэр икьюу зылэкламыгъэхъе псууальхэм языйт.

Ионгъо мазэм икъихыгъу ехуулэу къалэм игъэфэбаплэхэм ачлэхэ котелхэр, насосхэр, псыр икьюу алэхъаахъэм, фабэм щымыкъэшхэм ауплэкунхэр ЖКХ-м икъулыкүшлэхэм пшъэрьлэ афагъэуцгүй. Къимафэм икьюу фэмыхъазырхэм ыоф ашлэнэу паспортхэр къаратыштхэп.

Къят пчагъээ зэтэт унэхэрэ къимафэм зэрэфагъэхъазырштхэм тегущыагъэх. Мыекъуалэ изакъо аш фэдэ унэ 500-м ехуу дэт. Адыгэ Республиком икъэралыгъо посуплэ инспекции ипачэу Иона Кравцовам къызэриуагъэмкэ, унэ зэхэхтхэр зэпхыгъэхэ гээшт пальяри агу къа-

юрышланэхэм игъом ахэм паспортхэр къафыдамыхъхэм, административнэ пшъедэкыж арагъэхыщ.

Цыфхэм япсэуплэхэр къагъэфабэхэу зырагъэжъэшт пальяри агу къа-

гъэкыжыгъ. Урысые Федерацием и Правительствэ иуашьо къызэрэщиу, унэхэр къагъэфабэхэу зырагъэхъэнхэ фаер фабэр градуси 8-м емыхъоу мэфитфэ зиыгъыкэ ары.

Редакцием къатхырэ письмэхэр

«Светланэ кІэлэгъаджа, журналиста, тхаклуа?»

Аш фэдэ упчэ къыщегъэуу поселкэу Инэм щыпсэурэ Хъагъур Дарихъанэ итхыгъеу бэмышлэу редакцием къылкагъэм. Ар зыфэгъэхъыгъэр «Адыгэ макъэм» зитхьэхэр къихэхэрэ, гъэзетеджабэхэм агу рихырэ Хъагъурэтэ Светлан ары.

Дарихъанэ «Адыгэ макъэм» бэшлагъэ зеджэрэр, зыльпльэрэр. «Еджаплэм сыйчэсигы мы гъэзетым сяняжэ сыйкыфеджэ зэхъум. Джаш къышегъэжъаагъэу гъэзетир шу сэлтэгэту, нэмыхъи пстэуми анахь дэгьоу ар сэлтэгэту» — къетхы аш.

Бэшлагъэу гъэзетым еджеу, аш лъыпльэрэ пэпч ехъ ыгу рихырэ авторхэр илэхэ мэхъу, гъэзетир къызылкүлэхэм ахэм ятхыгъэхэм альэхъу. Джаш фэдэу мы бзыльфыгъэми гъэзетым къатхэхэрэм къаагхъяаши. Хъагъурэтэ Светланэу адыгэ бээ жэбээ дахэктэ зитхыгъэхэр, зистатьяхэр «Адыгэ макъэм» къихэхэрэр. «Ахэм шхъэу ялэм щегъэжъаагъэу уагъэгүшисе, къытхырэр зыфэгъэхъыгъэр сурэтэу уапашхъэ къыргэгъэуц»,

— elo гъэзетеджэм ыкыи къыкыгъэхъы ахэм цыфхэр зэратегушилэхэрэр. Ау Дарихъанэ мы бзыльфыгъэм фэгъэхъыгъэу зыпари ышлэрэп, ары «кІэлэгъаджа, журналиста, тхаклуа?» ылозэ къызэфуупчлэрэр.

Хъагъурэтэ Светланэ тэтиофшэгъэу Хъагъур (Іашынэ) Сусанэ гущылэгъэу фэхъуу, 2020-рэ илээсийм, мэзэм и 1-м тиэзээт аш фэгъэхъыгъэхъыгъэу къыригъэхъэгъагъ. Klo, Дарихъанэ ар ымылъэгъуугъэнки, Іеклэкыгъэнки хүн. Тэ непэ къэтлон тълэкыштэр илээс 50-рэ культурэм Светланэ зэрэшылэжъаагъэр, тхыльеджаплэм ыоф зэрэшишагъэр ары. Адыгэ Республиком культурэмкэ изалслуженэ ыофышы, ыофшэенным иветеран, ведомстэвэ зэфэшхъафхэм ятын

льялэхэр къэзэлжэхъыгъэ бзыльфыгъэ чан Светланэ.

Хъагъурэтэ Светланэ зытхыгъэ тхыльэу «Трижды рожденный» зыфиорэр Дарихъанэ тхыльеджаплэхэм зэрачимыгъотагъэр лъэшэу ыгу къеоу къетхы. Аш фэгъэхъыгъэу къэтлон тълэкыштэр илээс 50-рэ культурэм Светланэ зэрэшылэжъаагъэр, тхыльеджаплэм ыоф зэрэшишагъэр ары. Шыпкъэр поштмэ, нэужым аш къырыкъуагъэм тышыгъуазэп.

Клэхым къыхэдгъэхъожы тшоигуу мыш фэдэ лъэхъэнэ мыпсынкээм лъэпкъ гъэзетир зыщымыгъуупшэу, аш илээс пчагъэхъэм къаклоц фэшылэхъэм тазэрафээрээр. Шыпсэу, шьотхъэжэй!

ЖАКИМЫКЬО Аминэт.

Европэм изэнэкъокъу

Хэшыпкыгъэ командэм иуштынхэр

Урысыем футболымкэ ихэшыпкыгъэ командэ Европэм изэнэкъокъу хэлэжьэнэу зегъэхъазыры.

Пэшорыгъэш зэлуктэхэр юныгъом и 1-мрагъэжьэштых. Хэгъэгум футболымкэ ихэшыпкыгъэ командэ итренер шхьаалэй Валерий Карпинир агъэнэфагь.

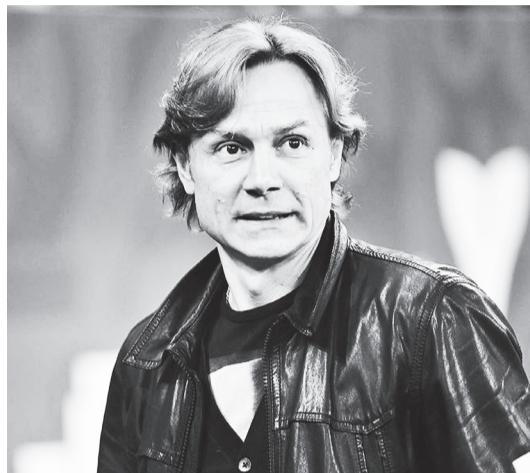
Валерий Карпиним Европэм изэнэкъокъу хэлэжьэн зыльэкыщт ёшлакхэр кыхихыгъэх. Шышхъэум и 23-м командэм аштэштхэр агъэнэфэштых.

Къэлэпчэутхэр

Гильерме «Локомотив», Юрий Дюдин «Рубин», Александр Максименко «Спартак», Сергей Песьяков «Ростов».

Ухъумаклохэр

Игорь Дивеев, Марио Фернандес ЦСКА, Станислав Магкеев «Локомотив», Дмитрий Чистяков, Вячеслав Караваев «Зенит», Георгий Джкия «Спартак», Максим Осиенко «Ростов», Илья Самош-

ников «Рубин», Сергей Терехов «Шахц», Федор Кудряшов «Антальяспор», Тыркуер.

Гупчэм щештэхэр

Дмитрий Баринов, Рифат Жемалетдинов «Локомотив», Максим Мухин ЦСКА, Александр Головин «Монако», Франциер, Александр Ерохин, Далер Кузяев «Зенит», Роман Зобнин, Зелимхан Бакаев «Спартак», Алексей Миранчук «Аталанта», Италиер, Даниил Фомин, Арсен Захарян, Денис Макаров «Динамо», Алексей Ионов

Футбол

Зыхынчтым шыкэ къегъоты

Хэгъэгум футболымкэ иапшьэрэ куп щыкорэ зэнэкъокъум хэлэжьэрэ командэхэм я 4-рэ ёшлакхэр ялагъэх.

Зэлуктэхэр

«Нижний Новгород» — «Уфа»
— 1:2, «Спартак» — «Урал»
— 1:0, «Ахмат» — «Динамо»
— 2:1, «Ростов» — ЦСКА —
1:3, «Локомотив» — «Зенит»
— 1:1, «Рубин» — «Крылья
Советов» — 1:1, «Краснодар»
— «Арсенал» — 3:2, «Шахц»
— «Химки» — 3:0.

«Локомотив» ыкы «Зенит»
пенальтикэ къэлапчээм югуор дадзаг, «Краснодар» «Арсенал»
дешээзэ, пчагъэр 3:1-у
пенальтир хъагъэм ридзагъэп, югуор къэлэпчээпкын тифагь.
Аш ыуж «Арсенал» «Краснодар»
икулапчэ югуор дидзаг, 3:2.
«Шахц» тегъэгушо. И. Поповым
зэлуктэху пэпч хъагъэм югуор
ридзэу ригъэжьагь.
«Ростов» иофхэр дэгъухэп.

Тренер шхьаалэу Юрий Семинир шыккешумэ алъехъу, ау
командэр ауж кынэхэрэм ашыщ хъугъэ.

Чыпэхэр

1. «Зенит» — 10
2. «Рубин» — 10
3. «Шахц» — 9
4. «Динамо» — 9
5. «Локомотив» — 8
6. «Нижний Новгород» — 7
7. «Краснодар» — 6
8. ЦСКА — 6
9. «Ахмат» — 6
10. «Спартак» — 6
11. «Уфа» — 4
12. «Химки» — 4
13. «Арсенал» — 3
14. «Крылья Советов» — 1
15. «Ростов» — 1
16. «Урал» — 1.

Я 5-рэ ёшлакхэр

21.08

«Уфа» — «Зенит»
«Арсенал» — «Спартак»
«Урал» — «Динамо»
ЦСКА — «Ахмат»

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбай.

«Крылья Советов» — «Шахц»

22.08

«Локомотив» — «Краснодар»
«Нижний Новгород» — «Ро-
стов»
22.08
«Химки» — «Рубин».

**Зэхэзышагъэр
ыкы къыдэзы-
гъэкырэр:**
Адыгэ Республика
льэпкэ Иофхэмкэ,
Икыб къэралхэм ашы-
псурс тильэпкэ-
гъухэм адярьэ зэпхы-
ныгъэхэмкэ ыкы
къэбар жуугъэм
иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыд-
щылэр:**
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчъагъэкэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтэу, шрифтыр
12-м нахи цыкунэу
щытэп. Мы шалхэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэлгээжээжых.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зышаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкэ, теле-
радиокээтын-
хэмкэ ыкы зэлты-
Иэсикэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыпэ гъэоры-
шлам, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зышаухаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэкэмкэ
пчагъэр**
4463
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1667

Хэутынум узчи-
кээтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зышаухаутыр
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхьаалэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхьаалэм
игуадзэр
Мэцлээко
С. А.

Пшъэдэкыр
зыхъырэ секретарыр
Жакиэмыкъо
А. З.